

PORĘBAĆ (21) *vb pf*

W inf porębać (2) *MiechGlab, BielKron*, porąbać (1) *BibRadz*; *w pozostałych formach* porąb-
o oraz a *jasne*.

inf porębać (2), porąbać (1). ◇ *fut 1 sg* porąbąm (1). ◇ *2 sg* porąbąsz (1). ◇ *3 sg* porąbą (1). ◇ *praet 2 sg m* -eś, -ś porąbął (2). ◇ *3 sg m* porąbął (4). ◇ *3 pl m pers* porąbali (6). ◇ *imp 2 pl* porąbajcie (1). ◇ *part praet act* porąbawszy (2).

Sł stp: porąbać, *Cn brak, Linde XVII(XVIII) w.:* porąbać.

1. *Wyrąbać, wyciąć; succidere Miech, PolAnt; caedere, excidere PolAnt [co] (8)* : także y *laffi*, *rycerfthwu* *fwemu* *kazał* porębać *kthore* *Zmodz* w wielkiej *czci* miała *MiechGlab* [89]; *weźmiż* *Cielcá* *drugiego* á *vczyn* z niego *ofiárę* *paloną* *temi* *drwami* *ktoreś* *porąbał* w *gáiu* *BibRadz Iudic* 6/26, *Iudic* 6/30, *4.Reg* 3/25, *2.Par* 19/3; *Cegły* *vpádły/ á* (my) *kwádratami* *budowác* *będziemy/ pónne* *figi* *porąbáli/ á* (my) *cedrámi* *zápráwiemy*. *BudBib Is* 9/10, *Ier* 6/6; [*Cresc* 1571 654].

porębać czym (1): *Y* *porąba* *siekierą* *gęstwy* *leśne/ á* *Liban* *gwałtownie* *vpádnie*. *BibRadz Is* 10/34.

W charakterystycznych połączeniach: *porębać drzewa (drwa) (3)*, *pónne figi, gaj(e) (2)*, *gęstwy leśne, las; porębać w gaju; porębać siekierą*.

2. *Rozciąć na kawałki, używając ostrego narzędzia; concidere, succidere PolAnt [co] (2)* :

porębać czym (1): *Izali* *porzeżelz* *fkorę* *iego* [*krokodyla*] *nożmi?* á *tefakiem* *rybitwiem* *porąbałz* *głowę* *iego?* *BibRadz Iob* 40/26.

Zwrot: »porębać na sztuki« (1): *Zgotował* *pothym* *drwá* *y* *porąbał* *cielcá* *ná* *szthuki* [*et in frustra concidit iuvenum*]/ *y* *śkładł* *go* *ná* *drwá*. *BibRadz 3.Reg* 18/33.

3. *Zniszczyć rąbaniem; scindere, succidere PolAnt [kogo, co] (11)* : *ále* *gi* [*bałwana*] *Azá* *dał* *porąbać* *y* *śpalić* *v* *potoká* *cedron* *BibRadz 3.Reg* 15/13, *1.Reg* 6/14, *Mich* 5/13[12]; *Krolewná* *potym* *kazała* *mość* *porębać* *ná* *rzece* *Támelis/ áby* *nikth* *do* *miáftá* *niemogł* *przyciągnąć* *BielKron* 238; *Przeto* *on* *Horacius* *Cocles*, *był* *ták* *mężny* *ná* *pływaie/ iż* *záftánowiłzy* *ná* *śobie* *nieprzyacielá* *w* *końcu* *mořthu/ ázby* *fwoi* *przes* *mość* *przeřzli*. *Potym* *gdy* *przeřzli* *mość* *porąbáli* *BielSpr* 5v; *Nuż* *co* *tych* *co* *ráni* *śásiádá* *nie* *dáleko* *domu* *śwego* á *chcąc* *z* *tęgo* *wyniść/ y* *podrápawłzy* *twarż* *fwoię/ á* *drzwi* *porąbawłzy/ y* *woźnemi* *oświadczyłzy/ opiłze* *náiście* *ná* *dom* *GórnRozm* H; [*przyjechawszy* JM *pan* *gnieźnieński* *z* *swemi* *ludźmi*, *kazał* *przy* *sobie* *porębać* *młyn*, *koła* *i* *wszytki* *narzędy* *młyńskie* *w* *wodę* *wmiotać* *LustrWpol* II 71].

porębać komu (1): *Nálzy* *im* *porąbáli* *łódzie* *ná* *brzegu*. *BielKron* 441v.

porębać czym (1): *Iacub* (Czar) *nowszy* [...] *drzwy* [*domu*] [...] *Meczmy* *włocznyamy* *porąbał* *ZapWar* 1508 nr 2047.

W charakterystycznych połączeniach: *porębać drzwi (2)*, *łódzie, młyn, most (2)*, *ryte* *obrazy, woz; porębać mieczem, włócznią*.

a. *Poranić bronią sieczną [kogo] (3)* : *kthori* *bil* *naylyepfichi* *tham* *nařzmyercz* *vbyth* *a* *drvgych* *porambaly* *LibLeg* 11/163.

porębać komu (1): *LibLeg* 11/163; [*Niedawno* *od* *3* *lat* *uporem* *swem* *nie* *chcą* *płacić*, *iż* *są* *ludzie* *źli* *i* *mściwi*, *który* *miod*, *gdy* *na* *nich* *chce* *p*. *Konarski* *brać* [...], *tedy* *jemu* *odpowiadają* *ogniem*, *biciem* *bydła*, *któremu* *razów* *kielka* *porąbali* *służebniki*. *LustrPom* 35].

W porównaniu (1): vgonyl nałcche połli na zyemy kłodzyenłkyey. pobył y porambal yako zboycza. *LibLeg* 11/155.

Szeregi: »pobić i porębać« (1): *LibLeg* 11/155 *cf* *W porównaniu*.

»pokłóć, porębać« (1): łlvzebnyky yem włzitky pokłoly porambaly. *LibLeg* 11/163.

Synonimy: **1.** pociąć, wyciąć; **2.** posiec, rozciąć, rozłupić; **3.** poniszczyć; **a.** pobić, pokłóć, poranić, posiec, potracić.

Formacje współrdzenne cf RĄBAĆ.

Cf **PORĄBANIE, PORĄBANY**

MN